

наявністю водночас із Міністерством юстиції та генеральною прокуратурою (National Prosecution Authority/ швед. Riksåklagaren/ фін. Syyttäjälaitosta) Канцлера юстиції (швед. Justitiekanslern / фін. Oikeuskanslerin з 1719 р.), до повноважень якого належить вжиття заходів для відновлення порушених внаслідок корупції прав і свобод людини.

Отже, діахронічне дослідження у випадку характеристики правових вимог до антикорупційної інфраструктури країн Європи не лише формально-юридичне, а й концептуальне, інтепретаційне. Логіка правових змін антикорупційних інститутів у Європі від середини ХХ ст. до сьогодні встановлюється діахронічним методом (від грец. *diá* — «через» і *χρόνος* — «час») наукового пізнання, зокрема історичного контексту, який задовільнив змісту впроваджених правових вимог добросесної поведінки публічних службовців, відповідних правоохоронних структур та їхньої варіативності у країнах Східної та Західної, Північної та Південної частин Європи. Моменти історичного часу антикорупційних перетворень об'єднуються віссю спадковості дієвого та елімінацією застарілого у правовому регулюванні, послідовністю і наступництвом дієвих правових вимог; складають систему й демонструють динаміку правової реальності перебігу суспільних відносин на рівні спроможностей їхніх учасників виявляти людські чесноти. Ця вісь в розрізі організаційного компоненту антикорупційної інфраструктури передбачає обрання Україною такого місця для своєї моделі побудови органів з протидії корупції, яке дозволить відразу отримати очікуваний ефект та на його основі успішно утверджувати добросесність серед учасників публічно-правових відносин, невпинно й послідовно просуваючись до першого місця нетерпимості до корупції, абсолютного заперечення її як такої.

Список використаних джерел:

1. Hansen K., Alimi D., Dickinson B., Mason P., Trzeciak-Duval A. and other. *International Drivers of Corruption: A Tool for Analysis*. Paris : OECD, 2012. 110 p.
2. Caragounis C. C. *New Testament Investigations A Diachronic Perspective*. Tübingen : Mohr Siebeck, 2022. 302 p.

Мороз Віта Петрівна

доктор юридичних наук професор, завідувач навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції ННПФПНП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ
ДЕПАРТАМЕНТУ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Відкрите військове вторгнення російської федерації в Україну 24.02.2022 року внесло значні корективи в діяльність усіх правоохоронних органів держави. Підрозділи Департаменту стратегічних розслідувань НП України не залишилися осторонь і крім покладених законом на данні підрозділи функції, вони стали виконувати нові, не притаманні даній службі завдання. З метою оцінки діяльності ДСР НП України в умовах воєнного стану, визначення проблемних питань по протидії організованій злочинності, виявлення нових, не притаманних для даних підрозділів функцій було проведене аналітичне дослідження в ході якого були вивчені основні показники діяльності ДСР НП України в період з 01.01.2022 по 01.09.2022 та проведене опитування безпосередньо 781 працівника Департаменту. Значний блок питань стосувався безпосередньо діяльності підрозділів в умовах військового стану, а також стану півня організованої злочинності в державі в цей час.

За вказаний період за матеріалами підрозділів стратегічних розслідувань направлено до суду 160 кримінальних проваджень стосовно ОЗГ, у тому числі 25 – злочинних організацій.

Серед викритих ОГ і ЗО 26 з міжрегіональними зв'язками, 33 з корумпованими зв'язками, 23 причетні до розкрадання бюджетних коштів, 24 сформовані на етнічній основі та 7 з транснаціональними зв'язками. Установлено 641 особу, причетну до вчинення злочинів у складі цих груп, зокрема 174 організаторів та 445 безпосередніх виконавців.

Доведено причетність цих осіб до вчинення 913 кримінальних правопорушень, з яких 704 тяжкі та особливо тяжкі та 132 з ознаками корупції.

За 8 місяців цього року повідомлено про підозру 38 суб'єктам підвищеного злочинного впливу за нововведеними статтями Кримінального кодексу України, серед яких 20 «смотрящих», 5 «кримінальних авторитетів», 3 «бродяг», 1 «положенець», а саме:

за ч. 5 ст. 255 (Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній) Кримінального кодексу України повідомлено про підозру 1 особі;

за ст. 255⁻¹ (Встановлення або поширення злочинного впливу) Кримінального кодексу України – 25 особам;

за ст. 255⁻² (Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці) Кримінального кодексу України – 7 особам;

за ст. 255⁻³ (Звернення за застосуванням злочинного впливу) Кримінального кодексу України – 5 особам.

При опитування працівників ДСР щодо впливу воєнного стану на зростання рівня організованої злочинності 35,9% зазначають, що рівень організованої злочинності збільшився, але трохи більший сегмент – 45,3% говорять, що рівень організованої злочинності зменшився. 18,8% опитаних свідчать, що воєнний стан не вплинув на рівень організованої злочинності в Україні

В умовах воєнного стану Департамент, насамперед, має виявляти, попереджати та розкривати кримінальні правопорушення загально-кримінальної спрямованості – так бачать роботу 95,5% експертів. Зазначимо, що більшість опитаних вважає діяльність Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України ефективною майже по усіх напрямках (*респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей*):

- по виявленню «колаборантів», підприємств, які належать громадянам Російської Федерації – 89,7%;
- по протидії загально-кримінальним організованим групам та злочинним організаціям – 96,0%;
- у напрямку протидії транснаціональним та етнічним організованим групам та злочинним організаціям – 91,3%;
- по протидії екстремістським організованим групам та злочинним організаціям – 89,6%;
- по протидії організованим групам та злочинним організаціям в органах державної влади – 81,8%;
- по протидії корупції – 89,3%;
- у сфері публічних закупівель – 87,1%.

Що стосується факторів, які впливають на недосконалість притягнення до кримінальної відповідальності окремих учасників ОГ та ЗО, то до них респонденти віднесли недосконалу судову систему – 47,6% та законодавство, яке не відповідає умовам воєнного стану – 45,5%, тобто саме ті фактори, які і у мирний час було оцінено досить низько, а війна лише додала проблем.

Слід звернути увагу і на проблеми у економічній, політичній та інших сферах суспільного життя, спричинені воєнним станом і це відображено у нових видах злочинної діяльності, наприклад:

1. у діях по заволодінню коштами, які збираються волонтерами, громадянами для допомоги ЗСУ, органам тероборони (шахрайство, «фіктивні» рахунки) – 78,9%;
2. корупційний вплив для отримання коштів на відновлення зруйнованого майна, привласнення гуманітарної допомоги тощо – 40,7%;
3. вступ учасників організованих груп та злочинних організацій до лав територіальної оборони, в регіонах де не ведуться активні бойові дії з метою отримання зброї або трофейної зброї на звільнених територіях – 40,6%.

Але, незважаючи на досить високу ефективність ДСР, 79,2% учасників опитування мають думку, що оптимізація діяльності не буде зайвою, адже нові виклики потребують нових шляхів вирішення. Серед висловлених пропозицій домінують ті, що пов'язані з необхідністю покращення грошового утримання працівників Департаменту та матеріально-ресурсного забезпечення, розширенням повноважень ДСР, оптимізацією діяльності за різними деталізованими напрямками, тощо. Також є потреба у розширенні завдань і повноважень Департаменту – на цьому наголошують 82,2% респондентів.

Блок запитань, який відповідав за протидію ДСР НП України корупційним правопорушенням, виявив, що експерти згодні з тим що утворення

ДСР НП України має позитивний вплив на зниження рівня корупції – 95,8%. Вразливими для корупційних проявів сферами діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування є отримання та подальший розподіл гуманітарної допомоги, волонтерська діяльність – 97,3%, розподіл коштів, які виділяються на відновлення зруйнованої інфраструктури, помешкань громадян, підприємств та організацій, що постраждали в результаті бойових дій – 93,5%, закупівля засобів захисту, авто транспорту, медичних препаратів для передачі їх ЗСУ – 92,7%. *(респонденти могли обрати декілька варіантів відповідей)*

На теперішній час співробітники Національної поліції України, та зокрема Департаменту стратегічних розслідувань, приймають активну участь в бойових діях та цілодобово прикладають свої зусилля щодо протидії російській агресії на території нашої держави. Щодня поліцейські під час війни не тільки продовжують протидіяти злочинності та приймають безпосередню участь в бойових діях, а й надають допомогу в доставці гуманітарної допомоги, евакуації місцевих мешканців, що знаходяться на лінії зіткнення.

За результатами дослідження можна зробити висновки, що на теперішній час підрозділи Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України на належному рівні виконують покладені на них завдання, їх діяльність відповідає вимогам чинного законодавства та є досить прозорою для населення країни.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний огляд «Оцінка рівня стану організованої злочинності в Україні та протидії підрозділами Департаменту стратегічних розслідувань НПУ в умовах воєнного стану»; кол. авт. Дніпро: ДДУВС, 2022, 58 с.

2. Статистичні дані щодо діяльності Департаменту стратегічних розслідувань за період з 01.01.2022 по 01.09.2022; Київ: Лист Департаменту стратегічних розслідувань, 2022, 2 с.

Назаренко Павло Григорович

доцент кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права Національного університету «Запорізька політехніка» кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Організована злочинність упродовж, як мінімум, кількох останніх десятиліть залишається однією з найбільших небезпек для політичного та економічного розвитку багатьох країн світу. Найчастіше потерпають від її негативних впливів держави, які знаходяться в стані суспільно-політичних трансформацій. Не є винятком, на жаль, і Україна. Організовані злочинні